

BORÅS STAD

Årsredovisning 2023

Miljö- och konsumentnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Grunduppdraget	4
2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser	4
2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget	9
2.3 Verksamhetsmått	9
2.4 Jämställdhetsperspektivet	13
3 Uppdrag och indikatorer som rapporteras till Kommunfullmäktige och Nämnd	13
3.1 Kommunfullmäktige	13
4 Resurser	14
4.1 Nämndens verksamhet 1.....	14
5 Investeringar	20
5.1 Sammanställning Investeringsvolymer	20
5.2 Investeringar, årliga anslag	20
5.3 Investeringar som löper över flera år.....	20
6 Arbetsgivarpolitik	21

1 Inledning

Miljö- och konsumentnämnden har ett viktigt uppdrag att främja en hållbar utveckling för att säkerställa en hälsosam och god miljö för nuvarande och kommande generationer. Nämnden ska också säkerställa en hög skyddsnivå för boråsarnas hälsa samt bidra till boråsarnas ekonomiska och sociala trygghet. Därutöver arbetar nämnden med att bidra till lika och rättvisa regler för företag i Borås samt för att motverka brottslighet, fusk och osund konkurrens. Miljö- och konsumentnämnden har under 2023 utfört sitt uppdrag genom att utföra tillsyn, kontroll, miljöövervakning och rådgivning.

1 januari 2023 trädde en omorganisation i kraft som innebar en förändring för förvaltningens arbete. I och med omorganisationen delades den miljöstrategiska avdelningen. Vissa tjänster blev kvar på Miljöförvaltningen, medan andra tjänster flyttades över till Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Miljöförvaltningen behöll ansvaret för naturvård, miljövård och miljöövervakning. Dessa delar utförs idag av den nya avdelningen Miljö- och naturvård. Flera av medarbetarna på avdelningen har fått nya uppdrag och arbetsuppgifter efter omorganisationen. Avdelningen har under 2023 aktivt arbetat med att skapa en förståelse för sitt nya uppdrag och samarbetat löpande med Samhällsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att båda förvaltningarna har samma bild av varandras uppdrag.

Energi- och klimatrådgivningen, som tidigare låg på den Miljöstrategiska avdelningen flyttades över till avdelningen Konsument Borås i samband med samma omorganisation. Det har varit en framgång att ha hela förvaltningens rådgivningsverksamhet samlad på en avdelning.

År 2023 gjordes också en omorganisation avseende stödfunktionerna. Stödfunktionerna var tidigare uppdelade i två mindre funktioner, men under hösten slogs de båda ihop till en administrativ avdelning med 10 medarbetare, som leds av en avdelningschef.

Miljöförvaltningen har haft en hög personalomsättning under 2023 på totalt 19,88 %. Detta kan jämföras med Borås Stad där personalomsättningen uppgår till 10,38%. Högst omsättning har det varit på avdelningarna Miljötillsyn 41 och 42 samt i ledningsgruppen där flera avdelningschefer och även förvaltningschef slutat. Förvaltningen har under 2023 haft stora svårigheter att rekrytera erfarna miljöinspektörer, vilket påverkar både förvaltningens ekonomi och arbetsmiljö. Nämndens intäkter består till största delen av olika typer av tillsynsintäkter. De budgeterade intäkterna kräver dock full bemanning, vilket förvaltningen inte haft under 2023.

Miljö- och konsumentnämnden har därför en negativ budgetavvikelse på -1 920 tkr. Avvikelsen består av fyra delar: intäkter -7 900 tkr, personalkostnader +5 000 tkr, kostnader för tjänster och material +700 tkr och den outnyttjade bufferten +290 tkr.

Det är framförallt tillsynsintäkterna för livsmedelskontroll och miljötillsyn som avviker från budget. Personalkostnaderna belastas av en extraordinär kostnad för avgångsvederlag till förvaltningschef med 1 500 tkr. I övrigt beror avvikelsen för personalkostnader på svårigheter med att rekrytera rätt personal, vakanser, frånvaro och omorganisation. Den positiva avvikelsen avseende tjänsteköp och material beror bland annat på ändrad periodisering av licensavgift och resultatpåverkan av LONA-projekt för 2023.

Investeringsbudgeten för 2023 om 600 tkr har inte nyttjats under 2023. Detta beror främst på att investeringen tar längre tid än vad förvaltningen har uppskattat i budgetarbetet. Beställningar som är lagda kommer att betalas under 2024. Det är viktigt att förvaltningen nu får fortsätta med sin investering.

Nämnden begär att den extraordinära posten för avgångsvederlag ska skrivas av i bokslutet och nämnden anholder också om att investeringsbudgeten ska överföras med 600 tkr till 2024.

2 Grunduppdraget

2.1 Nämndens grunduppdrag, väsentliga händelser

Myndighetssamverkan Borås

Myndighetssamverkan Borås har under 2023 samarbetat med följande myndigheter/förvaltningar: Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Tullverket, Arbetsmiljöverket, Försäkringskassan, Socialtjänsten i Borås (Försörjningsenheten), Polisen, Gränspolisen, Räddningstjänsten, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Migrationsverket och Arbetslivsförvaltningen.

Målet med samverkan är att öka tryggheten för boråsarna och främja sund konkurrens mellan verksamheter i kommunen. Under 2023 har den samordnade tillsynen riktats främst mot verksamheter där någon av de samarbetande myndigheterna har identifierat eller misstänkt osund konkurrens, fusk och organiserad brottslighet. Det har exempelvis rört sig om verksamheter som systematiskt brutit mot gällande lagstiftning, begått avsiktliga överträdelser genom bedrägligt eller vilseledande agerande samt verksamheter som bedrivits utan erforderliga tillstånd.

Under 2023 har Myndighetssamverkan Borås genomfört 275 tillsyner tillsammans med andra statliga och kommunala myndigheter på totalt 175 objekt. Insatserna har riktats mot fordonsverksamheter, avfall, tobaksförsäljare, serveringsställen, livsmedelsbutiker, hygieniska behandlingsverksamheter och olovliga boenden.

Eftersom varje myndighet har sin egen lagstiftning att utgå ifrån har vi kunnat uppnå ett effektivare resultat än om varje myndighet hade agerat ensam. Både Miljöförvaltningen och samverkande myndigheter har gett råd och vidtagit åtgärder som att utfärda förelägganden, kontrollavgifter och andra sanktionsbeslut för att uppnå rättelser hos verksamheterna.

Myndighetssamverkan Borås leder sedan år 2022 ett kommunöverskridande nätverk där 12 kommuner ingår. Här diskuteras frågor rörande osund konkurrens, fusk och organiserad brottslighet för att på så sätt effektivisera resurser samt främja ett likvärdigt tillvägagångssätt nationellt. Under 2023 fokuserades särskilt på människohandel och skatteregler kopplat till avfallsbrottslighet.

Tillstånd och juridik

Juristenheten är ett stöd i juridiska frågor för hela förvaltningen. Juristenheten har under året fokuserat särskilt på att uppdatera förvaltningens delegationsordning, arbetat fram samverkansavtal med andra kommuner samt arbetat med att säkerställa att förvaltningen uppfyller barnkonventionen.

Tillståndsenheten arbetar främst med att handlägga ansökningar om serveringstillstånd och tobakstillstånd samt utföra tillsyn avseende försäljning av folköl, e-cigarett, receptfria läkemedel, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och servering av alkohol. Målet under 2023 var att alla försäljningsställen av ovanstående produkter skulle få minst ett tillsynsbesök under året. Tillståndsenheten har under 2023 genomfört all den planerade tillsynen och uppnått detta mål. Ungefär 80 procent av tillsynen avseende serveringsställen var utan anmärkning medan i 20 procent av fallen uppdagades en brist exempelvis kring onykterhet eller bristande matutbud.

År 2023 var första året som tillsyn av tobaksfria nikotinprodukter genomfördes. En ny lag gav kommunerna detta uppdrag 1 augusti 2022. Lagen ställer krav på hur produkterna får marknadsföras och hur de ska märkas. Borås har drygt 70 försäljare av dessa produkter. Den vanligaste bristen som uppdagades vid tillsynen var att marknadsföring användes som bedömdes vara påträngande eller uppsökande, vilket strider mot lagstiftningen.

Gällande tobaksfria nikotinprodukter infördes också en 18-årsgräns i den nya lagen för att köpa dessa produkter. Kommunen kan göra kontrollköp för att säkerställa att legitimation kontrolleras vid köp av dessa produkter. Tillståndsenheten gjorde detta för första gången under 2023 och kontrollerade då 60 butiker i kommunen. Av dessa sålde 40 procent tobaksfria nikotinprodukter utan att be om legitimation. Det är därför viktigt att vi fortsätter med kontrollköp även under 2024 för att säkerställa

att produkter med 18 års gräns inte säljs till ungdomar i Borås.

Under 2021 arbetade avdelningen fram ett nytt arbetssätt, som innebar att den inre tillsynen systematiserades och en form av tematillsyn började användas. Under 2023 har temat varit ekonomisk misskötsamhet, personlig vandel och folkbokföringsbrott. Det nya arbetssättet har varit mycket framgångsrikt och antalet inre tillsyner har ökat kraftigt de senaste åren. Innan förändringen genomförde avdelningen 9 stycken inre tillsyner under ett år (2020). Efter förändringen har antalet ökat stadigt varje år: 45 stycken (2021), 78 stycken (2022) och hela 208 stycken (2023). Målet är att ha en regelbunden inre tillsyn där tillståndshavarna oftare får återkoppling om att en inre tillsyn gjorts samt vilka eventuella brister som uppdagats. Detta hjälper de skötsamma aktörerna att åtgärda brister i tid och stör de oseriösa aktörerna på marknaden.

Att handlägga ansökningar om tobakstillstånd och stadigvarande serveringstillstånd tar mest tid och resurser av de ärenden som handläggs på avdelningen. Under år 2023 fördubblades nästan antalet ansökningar och ändringsansökningar om serveringstillstånd jämfört med föregående år, medan antalet ansökningar om tobaksförsäljningstillstånd minskade. Avdelningen handlägger också sanktionsbeslut när den yttre eller inre tillsynen visar sådana brister att detta är motiverat. Under 2023 fattades totalt 20 sådana beslut (6 erinran, 11 varningar och 3 återkallelser).

Livsmedelskontroll

En viktig del av vårt arbete är att regelbundet och riskbaserat kontrollera de livsmedelsverksamheter som vi inom Borås Stad har kontrollansvaret för. Kontrollbesöket sker i regel på plats hos verksamheterna och kan antingen vara planerad, uppföljande eller händelsestyrd. Under 2023 har vi genomfört totalt 1100 kontroller, vilket uppfyller vår målsättning sett till totala antalet kontroller. Vi har genomfört något färre planerade kontroller, men fler händelsestyrda och uppföljande kontroller än budgeterat. Den större mängden händelsestyrda och uppföljande kontroller samt även den obligatoriska omklassningen av livsmedelsverksamheter har tagit mer tid än förväntat och tagit tid från den planerade kontrollen.

Uppföljande och händelsestyrd kontroll sker utifrån behov och är därför svåra att målsätta. Mängden påverkas av hur väl verksamheterna följer lagstiftningen och hur mycket klagomål, tips, misstänkta matförgiftningar och/eller livsmedelslarm som kommer in. Alla ärenden som kommer in resulterar heller inte i ett kontrollbesök, för vissa ärenden bedömer vi att inre kontroll är tillräckligt.

Under 2023 har vi lagt tid på att klassa om alla 860 livsmedelsverksamheter och revidera hur ofta de ska kontrolleras på grund av en ny lag som träder i kraft 2024. Detta har varit tidskrävande på grund av den komplexa riskklassningsmodellen.

Under 2023 började vi gå över till efterhandsdebitering av kontroller eftersom det från och med 2024 är normen. Det har krävt nya tydliga rutiner och samverkan med andra kommunala kontrollmyndigheter. Omklassningen och den ökade graden av efterhandsdebitering har medfört en ökad satsning på information ut till verksamheterna samt en översyn av våra e-tjänster.

Samverkan i kontrollkedjan ingår i vårt uppdrag. Genom att samverka med andra myndigheter bygger vi kompetens (exempelvis genom samarbeten inom nya kontrollområden), delar erfarenheter och kunskaper vilket ger en effektivare och mer kvalitetssäker utveckling av vårt uppdrag.

Avdelningen har även till uppgift att registrera livsmedelsföretag och kontrollera att rätt företag är registrerat. Under 2023 har vi hanterat fler registreringar än budgeterat, delvis på grund av omklassningen som har lett till en översyn av ägarförhållanden och anläggningar och därmed till fler registreringar. Antalet sanktionsavgifter för företag som startat och inte har registrerat sig (och som vi enligt lag är skyldiga att ta ut en sanktionsavgift för) stämmer med vad vi beräknat.

Miljötillsyn 41 och 42

Miljöbalken är skapad för att främja en hållbar utveckling och säkerställa en hälsosam och god miljö för nuvarande och kommande generationer. Att kontrollera och se till att denna lagstiftning följs är en av huvuduppgifterna för miljötillsynsavdelningarna.

Den största delen av tillsynsuppdraget består av styrd planerad tillsyn samt händelsestyrd tillsyn som är beroende av vad som kommit in (exempelvis klagomål, rapporter om miljöproblem eller andra oväntade händelser som kräver inspektion eller utredning). Behovsprioriterad tillsyn är tillsyn som styrs av behovet som finns lokalt i kommunen.

Under 2023 har det varit utmanande att hantera personalomsättning, frånvaro och svårigheter med att rekrytera erfarna miljöinspektörer. Det har påverkat möjligheten för miljötillsynsavdelningarna att genomföra all tillsyn enligt plan. Befintliga resurser har prioriterats för grunduppdraget med styrd och händelsestyrd tillsyn. Den behovsprioriterade tillsynen, som genererar timavgiftsintäkter, har tyvärr prioriterats bort.

Miljöskydd: Tillsynsarbetet har framför allt fokuserats på att utföra grunduppdraget med styrd och händelsestyrd tillsyn och har genomförts enligt plan. Tillsynen har främst fokuserat på egenkontroll samt kemikalie- och avfallshantering. Myndighetssamverkan miljöskydd har haft hög prioritet och har genomförts enligt plan, särskilt när det gäller fordonsverksamheter och avfall. Projektet för tillsyn av bygg- och rivningsavfall (som är behovsprioriterad tillsyn inom miljöskydd) har inte genomförts som planerat på grund av svårigheter med att genomföra tillsynen samtidigt som rivningsarbeten pågick.

Projektet för tillsyn av butikers efterlevnad av regler för klassificering, märkning och förpackning av kemiska produkter har skjutits upp och förväntas starta 2024. Projektet för kontroll av butikers hantering av verksamhetsavfall har heller inte utförts och kommer istället utföras 2024 när ny lagstiftning trätt i kraft och tillsynsvägledning finns tillgänglig. Tillsyn av lantbruk för att kontrollera sprutjournaler för bekämpningsmedel har inte kunnat genomföras på grund av brist på kompetens och resurser. Totalt sett har detta resulterat i en avvikelse på - 1 950 tkr jämfört med budgeten.

Miljötillsynsavdelningarna har också samverkat och bearbetat flera utredningar från Trafikverket inför den kommande dragningen av höghastighetsjärnväg mellan Borås och Göteborg.

Förorenade områden: Tillsynsarbetet har främst bestått av händelsestyrd tillsyn i form av handläggning av ärenden kopplade till påträffad förorening vid schaktningsarbete och exploatering i kommunen. Detta sker oftast genom nya detaljplaner eller ändring av befintliga sådana, men också i samband med bygglovsärenden. På grund av en minskande konjunktur har antal ärenden inom förorenad mark minskat under 2023, och påverkat intäkterna negativt med - 65 tkr. Behovsprioriterad tillsyn inom förorenad mark (så kallad MIFO) har varit begränsad på grund av brist på kompetens och avsaknad av tillämpbar tillsynsvägledning.

Små avlopp: Tillsynsarbetet har främst fokuserat på att utföra verksamhetens grunduppdrag, det vill säga behandla ansökningar om avlopp, behandla slamtömningsdispenser, utfärda förbud och sanktionsavgifter samt ge rådgivning.

Den behovsprioriterade tillsynen - utföra inventeringar av befintliga avlopp samt tillsyn av minireningsverk - har varit låg på grund av personalomsättning och påverkat intäkterna negativt med - 3 160 tkr.

Hälsoskydd: Tillsynsarbetet har fokuserat på att utföra grunduppdraget - styrd och händelsestyrd tillsyn - och genomförts enligt plan. Intäkterna för händelsestyrd tillsyn har budgeterats 50 tkr för högt och resulterat i minskade intäkter. Den styrda tillsynen har fokuserat på yrkesmässig hygienisk verksamhet som fotvård, bassängbad, solarier samt undervisningslokaler. Fokus för årets tillsyn på undervisningslokaler har varit att kontrollera gymnasieskolornas yrkesinriktade program (exempelvis fordon och hygieniska behandlingar) och deras påverkan på människors hälsa och miljö.

Tillsynen inom myndighetssamverkan har haft hög prioritet och genomförts enligt plan, särskilt inom områdena hygieniska verksamheter och olovliga boenden. Inom den behovsprioriterade tillsynen har avdelningarna prioriterat uppföljande tillsyn av särskilt boende för äldre, medan projektet för tillsyn av LSS- och HVB-boenden skjuts upp till 2024. Övriga projekt inom hälsoskydd kommer inte genomföras enligt plan. Totalt sett har detta påverkat intäkterna negativt med - 860 tkr.

Miljö- och naturvård

Miljö- och naturvård är en ny avdelning som skapades efter den omorganisation av stadens miljöstrategiska arbete som genomfördes inför årsskiftet 2023. Flera av medarbetarna på avdelningen har fått nya uppdrag och arbetsuppgifter efter omorganisationen. Avdelningen har jobbat med att förstå sitt nya uppdrag och hitta fungerande arbetssätt.

Vi har löpande samarbetat med Samhällsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att vi har samma bild av varandras uppdrag. Detta är en process som pågått löpande under året och förväntas även fortsätta under 2024.

Miljöövervakningsarbetet har innefattat regelbunden luftövervakning och regelbunden vattenprovtagning. Totalt har 92 sjöar testats som en del av Länsstyrelsens kalkeffektuppföljning. Avdelningen har även genomfört referensvärdesmätningar av gammastrålning. Inom luftövervakning fortsätter avvecklingen av ett äldre system till förmån för ett mer modernt luftkvalitetsmodelleringsverktyg som ska utgöra ett komplement till både översiktliga kartläggningar som lokala mätningar.

Vi har också arbetat med att planera miljöövervakning och uppdatera naturdatabasen genom att rensa bort skyddsklassad data för att göra den mer öppen och tillgänglig för boråsaren.

Planeringen av inventering av tjäder under 2024 har också påbörjats, liksom uppdateringen av de 900 områden i naturdatabasen som behöver återbesökas för att avgöra om naturvärden ökat eller minskat. Denna återinventering bedöms pågå flera år framöver. Även här har skyddsklassad data rensats bort.

Marknadsföringen av stadens naturvårdsfond på Facebook resulterade i rekordmånga ansökningar. Av 17 ansökningar beviljades 10 stycken om drygt 300 tkr sammanlagt för bland annat anläggning av dammar, ängar, röjning, stängsling samt anordnande av bussresa till Torpanäsets naturreservat.

Vi reviderade också förvaltningens miljöledningssystem och genomförde uppföljning av föregående års arbete. Nämnden antog *Handlingsplan för ekologiskt hållbart Borås 2024* som integrerar och synliggör förvaltningens miljömålsarbete kopplat till stadens miljöprogram, antagna styrdokument kopplade till ekologisk hållbarhet på ett bättre sätt. En översiktlig sammanställning av miljötillståndet i kommunen presenterades också för nämnden kopplat till Länsstyrelsens regionala miljömålsuppföljning.

Genom sociala medier har flera miljödagar uppmärksammats för att öka kunskapen och medvetenheten hos boråsarna om dessa frågor. På *Biologiska mångfaldens dag*, 22 maj, arrangerade vi en bussresa med guidning på Torpanäsets naturreservat för ett 40-tal besökare. Vi har också lanserat en digital tipspromenad på Torpanäsets naturreservat samt en kampanj för inrapportering av skogsharar och igelkottar till Artportalen.

Vi har även löpande hjälpt Samhällsbyggnadsförvaltningen med biologkompetens samt agerat miljöexpert i arbete med grönområdesplanen, naturvärdesbedömningar i bygglovsskeden och andra naturvårdsfrågor kopplade till fysisk planering.

Konsument Borås

Konsument Borås har framgångsrikt uppfyllt alla mål för 2023, både när det gäller hantering av antal ärenden, men också i antalet förebyggande insatser i form av föreläsningar och andra informationssatsningar.

Konsumentrådgivningen har hanterat en stadig ström av ärenden. Antalet tvister rörande fel efter köp av begagnad bil har fortsatt legat i topp, likaså problem med telekom-abonnemang och ärenden rörande hantverkare. Vi har också sett en ökning av ärenden och tvister kopplade till dropshipping - en affärsmodell som används av företag som säljer varor på nätet, men som saknar ett eget lager. Denna affärsmodell skapar ofta förvirring för konsumenten som tror att handel sker med ett svenskt företag, men det visar sig ofta vara ett land utanför EU. Detta leder ofta till extra avgifter och dyra fraktkostnader för konsumenten. Vi granskar avtalen, ger råd och upplyser konsumenter på vad man ska tänka på vid exempelvis e-handel.

Budget och skuldrådgivningen har haft en stabil ström av ärenden under 2023, där cirka 75 % är nya ärenden och 25 % återvändare. Vi har dock märkt av en ökning av inkommande telefonsamtal till oss jämfört med 2022, särskilt från oroliga personer och deras anhöriga. Kronofogdemyndigheten redovisade 2023 att rekordmånga sökt skuldsanering, allra störst ökning är bland unga. Deras nya analys visar att omkring 80 000 människor får sin första skuld hos Kronofogden varje år och för över hälften handlar det om en skuld på under 4 000 kronor. Svensk inkassoförening har också sett en kraftig ökning av ärenden och ofta på små belopp för år 2023. Denna statistik speglar den lågkonjunktur vi just nu befinner oss i. Många människor har kämpat och kämpar med att få ihop vardagsekonomin och hushållsbudgeten går inte ihop.

Förutom att arbeta med rådgivning är vårt förebyggande arbete oerhört viktigt. Vi kan stolt presentera att vi under 2023 genomfört 145 föreläsningar och informationstillfällen om vår verksamhet, vardagsekonomi och konsumenträtt för att nå framförallt unga vuxna, nya i Sverige samt barnfamiljer. Vi har bland annat bjudit in Borås Stads ferieungdomar till särskilda utbildningstillfällen, varit på familjecentraler och barnavårdscentraler samt fortsatt våra informationstillfällen för nyanlända. Vi har även fortsatt vårt förebyggande arbete med Mötesplatserna, Försörjningsstödsenheten och Jobb Borås. Utöver detta har vi förekommit mycket i media, främst P4 Sjuhärad och Borås Tidning.

Energi- och klimatrådgivningen (EKR) har fullföljt alla åtagande (som Energimyndigheten har som grund för bevilja stöd) för 2023 genom att ge rådgivning till privatpersoner, föreningar och företag. Energirådgivningen genomförs i samverkansavtal med Härryda kommun, där åtaganden också är uppfyllda. Fokus har varit på energieffektivisering av byggnader enligt Energimyndighetens insatsprojekt. Energieffektivisering har varit den vanligaste kategorin på frågor, följt av bidragsfrågor och frågor om solceller.

Administration och nämnd

Miljö- och konsumentnämndens grunduppdrag följs upp varje månad på nämndmötet. Förvaltningen informerar nämnden om verksamheten, personalen och rapporterar ekonomin enligt Borås Stads styr- och ledningsmodell. Indikatorer och verksamhetsmått används för att utvärdera verksamheten.

Under hösten 2023 genomfördes en omorganisation av stödfunktionerna HR och ekonomi. Dessa slogs samman till en administrativ avdelning med en administrativ avdelningschef. HR-chefsrollen förändrades till en HR-specialist under förvaltningschefens ledning. Utvärdering av omorganiseringen kommer att göras under våren 2024.

En annan förändring gällde rollen som ekonomiadministratör och nämndsekreterare. Tidigare hanterades båda rollerna av en person, men under 2023 delades de upp i två tjänster. Budgeten för 2023 innehöll medel för två tjänster för kvalitet och digitalisering. En av dessa tjänster användes för att genomföra den nämnda förändringen av ekonomiadministratör och nämndsekreterare. Rekrytering för kvalitet och digitalisering planeras att påbörja under 2024 enligt budgeten.

2.2 Nämndens indikatorer och uppdrag kopplade till grunduppdraget

Indikatorer															
<p>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.</p> <p>Utfall År 2021 6,3</p> <p>Utfall År 2022 5,3</p> <p>Utfall År 2023 4,9</p>	<table border="1"> <caption>Data for Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>6,3</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>5,8</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>5,8</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>6,3</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>5,3</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>4,9</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2018	6,3	2019	5,8	2020	5,8	2021	6,3	2022	5,3	2023	4,9
År	Utfall														
2018	6,3														
2019	5,8														
2020	5,8														
2021	6,3														
2022	5,3														
2023	4,9														
<p>Analys</p> <p>Vi har nått målet att minska sjukfrånvaron jämfört med tidigare år, med en minskning med 0,6 % under 2023, där sjukfrånvaron nu ligger på 4,7 %.</p> <p>I Borås Stad är den totala sjukfrånvaron på 8,15 %. Miljöförvaltningen har en låg sjukfrånvaro, men vi har en hög andel långtidssjukskrivningar. Enligt forskning bör korttidsfrånvaro (0-14 dagar) utgöra 80 % av den totala sjukfrånvaron. På Miljöförvaltningen utgjorde korttidssjukskrivningen 39,06 % av sjukfrånvaron under 2023.</p> <p>Det låga utfallet kan bero på möjligheten till distansarbete, som tillämpas brett på Miljöförvaltningen. I kombination med svårare ekonomiska tider kan det innebära att personal väljer att arbeta hemifrån istället för att sjukskriva sig, samt återgå till arbete efter sjukdom någon dag tidigare.</p> <p>Under 2024 kommer vi arbeta förebyggande med friskfaktorer genom tidigare och fler samtal med medarbetare som är sjukskrivna eller de som riskerar att bli sjukskrivna. Vi kommer bland annat införa omtankesamtal efter fem sjukfrånvarotillfällen under ett år. Vi kommer också arbeta med friskfaktorer där åtgärder tas fram utefter resultatet av medarbetarenkäten och de åtgärder som Borås Stad lyfter centralt.</p>															
<p>Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %</p> <p>Utfall År 2021 47,6</p> <p>Utfall År 2022 68,3</p> <p>Utfall År 2023 76,3</p>	<table border="1"> <caption>Data for Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>47,6</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>55,0</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>55,0</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>47,6</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>68,3</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>76,3</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2018	47,6	2019	55,0	2020	55,0	2021	47,6	2022	68,3	2023	76,3
År	Utfall														
2018	47,6														
2019	55,0														
2020	55,0														
2021	47,6														
2022	68,3														
2023	76,3														
<p>Analys</p> <p>Vi har nått målet med att öka nyttjandet av friskvårdsbidrag. Från 2021 syns en stadig markant ökning. Ökningen beror troligen på flera faktorer. Under året har vi aktivt jobbat med informationssatsningar riktat mot våra medarbetare och informerat om friskvårdsbidragen på förvaltningsmöten och på APT. Vi har också påmint inför sista datum för ansökan. Från och med 2022 har processen för att ansöka om friskvårdsbidraget förenklats, vilket troligen har bidragit till ökningen.</p>															

2.3 Verksamhetsmätt

2.3.1 Miljöförvaltningen gemensamt

2.3.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal ärenden	3 758	4 711		4 299
Antal händelser (Ecos)	27 333	36 505		28 072

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal delegationsbeslut.	1 501	1 927		1 668

Dessa verksamhetsmätt har ingen budget för 2023 och ger lite information om nämndens verksamhet. I budgeten för 2024 har måtten tagits bort.

2.3.2 Livsmedelskontroll

2.3.2.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal livsmedelsverksamheter	840	860	860	848

2.3.2.2 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal registreringar	112	105	110	135
Antal ärenden RASFF och iRASFF	22	23	20	24
Antal livsmedelssanktionsavgifter	37	15	15	20
Antal verksamheter som fått kontroll/tillsyn inom ramen för Myndighetssamverkan		38	30	21
Antal planerade kontroller	345	694	700	611
Antal händelsestyrda kontroller	228		400	494
Antal förelägganden/beslut	27	100	75	38
Antal inkomna klagomål och misstänkta matförgiftningar	70	98	80	100

Vi har jobbat med att utveckla och kvalitetssäkra vår uppföljning. Det har resulterat i att utfallet för antalet planerade kontroller, antalet händelsestyrda kontroller och antalet förelägganden/beslut har en bättre överensstämmelse med verkligheten. Det gör att dessa mått inte stämmer överens med utfallet i T2.

2.3.3 Tillstånd - och juridik

2.3.3.1 Alkoholtillsyn

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal inspektioner alkoholservering	88	154	140	144
Antal stadigvarande serveringstillstånd	111	113	110	105

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal ärenden inre tillsyn	45	58	30	106
Antal anmälningar (ex. PBI, catering)	19	20	30	169
Antal beslut	69	90	70	114

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal ansökningar och ändringar av tillstånd		36	30	64
Antal verksamheter som fått kontroll/tillsyn inom ramen för Myndighetssamverkan	24	87		140

Alla mål för 2023 är nådda. Det kom in betydligt fler ansökningar än förra året.

2.3.3.2 Tobakstillsyn m.fl.

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal beslut	58	36	30	30
Antal inspektioner tobak	29	141	83	92
Antal inspektioner folköl	13	69	72	67
Antal inspektioner receptfria läkemedel	22	50	51	50
Antal kontrollköp	67	42	50	60
Antal ansökningar om tillstånd och ändringar av tillstånd			15	8
Antal anmälningar (ex. folköl, PBI, e-cigg)			15	59
Antal inspektioner e-cigg			24	48
Antal inspektioner tobaksfria nikotinprodukter			80	79
Antal befintliga tobakstillstånd			83	86
Antal ärenden inre tillsyn			20	102
Antal verksamheter som fått kontroll/tillsyn inom ramen för Myndighetssamverkan		20	20	42

Alla mål är nådda under 2023. Om antalet inspektioner är lägre än budgeterat beror detta på att antalet försäljare av produkten har minskat. Antalet ansökningar har under året varit färre än förväntat.

2.3.4 Miljötillsyn

2.3.4.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal delegationsbeslut	945	1 077	1 100	964
Antal inspektioner och personliga möten miljötillsyn	255	297	500	237
Antal inspektioner och personliga möten enskilda avlopp	58	282	400	159
Antal inspektioner och personliga möten hälsoskydd	281	400	450	150

Antalet inspektioner och personliga möten har generellt minskat på grund av personalomsättning, främvaro samt svårigheter med att rekrytera erfarna miljöinspektörer. Vi har

fokuserat befintliga resurser på att genomföra miljötillsyns grunduppdrag med styrd och händelsestyrd tillsyn. Detta har medfört att tillsyn inom bebosprioriterade områden har fått lägre prioritet och resulterat i lägre utfall. Dessutom har den styrda tillsynen inom hälsoskydd varit lägre på grund av färre möjliga objekt att inspektera (undervisningslokaler).

2.3.4.2 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Antal kundkontakter miljötillsyn	5 688	6 205	7 000	5 040
Antal kundkontakter enskilda avlopp	2 341	2 901	3 000	2 136
Antal kundkontakter hälsoskydd	2 765	3 541	3 000	3 239
Antal verksamheter som fått kontroll/tillsyn inom ramen för Myndighetssamverkan	14	79	110	55

2.3.5 Miljö- och naturvård

2.3.5.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Naturvårds- och hållbarhetsprojekt	5	5	2	4
Deltagare i miljöutbildning, ack för året	596	682	600	889

Under 2023 har målen överträffats. Vi har under året arbetat med fyra naturvårdsprojekt inom områdena våtmark, Gäsbults naturreservat, invasiva arter samt rikkärr Häljared. Antalet miljöutbildade medarbetare inom Borås Stad har också ökat avsevärt beroende på att vuxen- och gymnasieutbildningen haft många anställda samt att nya förtroendevalda på ny mandatperiod genomfört utbildningen.

2.3.5.2 Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Beviljade ärenden Naturvårdsfonden, ack för året	2	5	10	10
Aktiviteter i media, ack för året	23	23	30	2
Antal deltagande timmar i naturvårds- och hållbarhetsprojekt			400	221
Medel nyttjade ur Naturvårdsfonden			200 000	296 500

Under året har vi marknadsfört naturvårdsfonden och fått en rejäl ökning av antal ansökningar. Medel som tidigare avsatts i naturvårdsfonden har nu använts på ett bättre sätt för att främja olika naturvårdsinsatser i kommunen.

2.3.6 Konsument Borås

2.3.6.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Rådgivningsärenden, Budget- och skuldrådgivning	639	710	675	717
Rådgivningsärenden, konsumenträttslig, Konsumentvägledning	1 049	1 201	1 200	1 269

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Föreläsningar och informationstillfällen	60	101	50	145

Alla mål är nådda under 2023.

2.3.6.2 Energi- och klimatrådgivning

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Utfall 2023
Rådgivningsärenden, energi- och klimatrådgivning, ack för året	143	328	120	284
Evenemang, ack för året	2	11	2	6

Alla mål är nådda under 2023.

2.4 Jämställdhetsperspektivet

Nämndens uppdrag styrs av lagar och förordningar som i grunden är neutrala i förhållande till kön, ålder och andra egenskaper hos invånare och verksamhetsutövare. Miljöförvaltningen tar därmed inte hänsyn till dessa faktorer vid fördelning av budget mellan verksamheter, men frågan hålls vid liv ute i verksamheterna bland annat genom att internt arbeta med en jämställd förvaltning. Avdelningarna belyser frågan om lika rättigheter och möjligheter inom ramen för APT utifrån stadens arbete med SAM-hjulet.

Vi strävar efter hög rättssäkerhet och likabehandling i all kommunikation med invånare, verksamhetsutövare och klienter.

Vi arbetar kompetensbaserat i våra rekryteringar.

3 Uppdrag och indikatorer som rapporteras till Kommunfullmäktige och Nämnd

3.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2023	Kommentar/Analys
Miljö- och konsumentnämnden ska under 2023 följa eventuellt ökade behov av budget- och skuldrådgivning, rapportera till Kommunstyrelsen, och om så krävs är stadens ledning beredd att föreslå förstärkning av nämndens budget.	 Genomfört	<i>Budget- och skuldrådgivningen</i> hanterar fler ärenden än föregående år, men situationen är under kontroll. För år 2023 bedömdes resurserna tillräckliga utifrån den ärendemängd och förebyggande arbete som bedrivits. Med tanke på den lågkonjunktur och det ekonomiska läge vi befinner oss i är vi tacksamma att få uppdraget förlängt för år 2024, då läget kan komma att ändras.

Uppdrag	Status År 2023	Kommentar/Analys
Borås Stads riktlinjer för alkoholserving ska revideras så att de serveringsställen, som uppfyller villkoren, ska kunna beviljas serveringstid som längst till kl. 03.00.	● Genomfört	Miljö- och konsumentnämnden har fastställt nya riktlinjerna för alkoholserving, för perioden 2023-01-24--2026-12-31. Serveringsställen som ansöker om ändring och uppföljer villkoren kan nu beviljas serveringstid fram till kl 03.00.

4 Resurser

4.1 Nämndens verksamhet 1

4.1.1 Resultat

4.1.1.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Statsbidrag	2 432	1 499	858	1 196	338
Avgifter och övriga intäkter	17 493	20 679	29 878	21 949	-7 928
Summa intäkter	19 925	22 178	30 736	23 146	-7 590
Personal	-45 056	-45 745	-53 002	-47 975	5 027
Lokaler	-1 968	-2 113	-1 908	-1 958	-50
Material och tjänster	-6 187	-7 130	-6 345	-5 944	401
Kapitalkostnader	-304	-204	-205	-205	0
Summa kostnader	-53 514	-55 193	-61 461	-56 082	5 378
Buffert (endast i budget)	0	0	-291	0	291
Nettokostnader	-33 589	-33 014	-31 016	-32 936	-1 920
Kommunbidrag	28 350	35 650	31 016	31 016	0
Resultat jämfört med kommunbidrag	-5 239	2 636	0	-1 920	-1 920
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat					
Godkända "öronmärkta" projekt	1 060				
Resultat jämfört med tillgängliga medel					
Ackumulerat resultat	-996	1 055			

4.1.1.2 Resultatanalys

Statsbidrag

Energirådgivningen får statsbidrag på 860 tkr, vilket har legat på samma nivå de senaste tre åren. De statsbidrag som nämnden fick - under 2020 (595 tkr), 2021 (1 286 tkr) och 2022 (278 tkr) - var ersättning för trängseltillsyn och händelse kopplat till pandemin. Miljö- och naturvårdsavdelningen driver långsiktiga projekt under flera år med bidrag från Länsstyrelsen. Dessa projekt påverkar nämndens resultat först när projekten avslutas. Statsbidragen varierar beroende på projekt, vilket resulterar i olika belopp mellan åren: 2021 (173 tkr), 2022 (71 tkr), 2023 (337 tkr). Nämnden har i år inga AMS-bidrag (anställningsstöd från Arbetsförmedlingen) och trenden har varit nedåtgående, 2021 (115 tkr), 2022 (71 tkr).

Avgifter och övriga intäkter

Avgifter

Avgifter är tillsynsintäkter för livsmedels-, miljöskydds- och hälsoskyddstillsyn samt tillstånd för alkohol, tobak, folköl, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter. Tillsynsintäkterna för 2023 är 18 765 tkr.

Under pandemiåren 2020 till 2022 debiterades inte vissa årsavgifter enligt beslut från Kommunfullmäktige. Det var också svårt att göra all tillsyn beroende på restriktioner samt att personalen var beordrad av staten att göra trängsel tillsyn. Åren 2020 till 2022 är därför inte rättvisande för att se en trend. För trenden används istället förändringen mellan 2019 och 2023. Strandskyddstillsynen ingår inte längre i trenden eftersom tillsynen från 2023 tillhör en annan förvaltning.

Tillsynsintäkterna har ökat med 23,3 % eller 3 500 tkr mellan 2019 och 2023.

Livsmedels-, miljöskydds- och hälsoskyddstillsynen står för 80 % av tillsynsintäkterna som ökat med 22,9 %, medan taxan har ökat med 14,8 % mellan åren 2019 och 2023. Intäkterna från alkohol, tobak, folköl, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter står för 20 % av tillsynsintäkterna och har ökat med 176 % mellan åren 2019 och 2023.

Övriga intäkter

Övriga intäkter är 3 184 tkr för 2023.

Nämnden har samverkansavtal med andra kommuner inom budget- och skuldrådgivning, konsumentvägledning, energirådgivning samt ett avtal om kommunikatörstjänst till Sveriges Ekokommuner, med en total summa på 2 779 tkr för 2023. Ökningen mellan åren 2021 och 2023 är 6,3 %, oftast baserad på uppräkningsindex enligt kommunalt prisindex (PKV) i avtalen.

Andra exempel på intäkter är försäljning av bygglovsgranskning till Samhällsbyggnadsförvaltningen för 223 tkr samt vattenprover för 30 tkr.

Personal

Nämndens kostnad för löner och personalkostnadspålägg (PO) utgör 85,8 % av bruttokostnaderna, vilket indikerar stark inriktning på personalintensiv verksamhet.

Från 2019 har lönerna ökat med 4 %, medan PO har ökat med 14,6 % främst på grund av pensionsåtaganden. Ökningen i kostnader drivs huvudsakligen av PO-pålägget. Antalet tillsvidareanställda var 64 personer 2019 och nu 70 personer 2023. Sjukfrånvaron är tillbaka på ungefär samma nivå som 2019, innan pandemin. Personalutveckling och personalvård har minskat med 44,6 % mellan åren 2019 och 2023 och är nu nere på 700 tkr.

Material och tjänster

Nämndens kostnad för material och tjänster, det vill säga material och tjänsteköp exklusive lokaler och nämndbidrag till Naturvårdsfonden, är 10,6 % av nämndens bruttokostnad för 2023.

Material och tjänster har minskat med 6,9 % mellan åren 2021 och 2023. Minskningen beror på lägre kostnader för möbler, underhållsavtal på programprodukter och leasing av datautrustning. Detta kan förklaras av anpassningar för pandemiåret 2021, men även att vi gjort en översyn av kostnader förvaltningen. De kostnader som har ökat är annonser, transporter och kundförluster. Transporterna påverkades också av pandemin, och 2023 åker inspektörerna ut till verksamheterna, medan 2021 begränsades tillsynen på plats av pandemirestriktioner. Kundförlusterna kan vara en följd av pandemins effekter, med tillsynsintäkter som inte har gått att driva in på grund av konkurser och liknande.

Interna tjänsteköp inom Borås Stad har minskat med 10,6 % (-355 tkr) mellan 2021 och 2023.

4.1.2 Verksamhetsanalys

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Miljö- och konsumentnämnden					
Intäkt			0		0
Kostnad	-762	-749	-944	-1 097	-153
Nettokostnad	-762	-749	-944	-1 097	-153
Central administration					
Intäkt	797	1 077	283	401	118
Kostnad	-9 392	-10 701	-11 203	-11 147	56
Nettokostnad	-8 595	-9 624	-10 920	-10 746	174
Livsmedelskontroll					
Intäkt	5 500	5 899	8 169	6 173	-1 996
Kostnad	-7 054	-6 583	-7 505	-7 118	387
Nettokostnad	-1 554	-684	664	-945	-1 609
Tillstånd och juridik					
Intäkt	2 017	3 925	4 843	5 119	276
Kostnad	-4 442	-4 593	-7 164	-6 530	634
Nettokostnad	-2 425	-668	-2 321	-1 411	910
Miljötillsyn					
Intäkt	8 840	10 195	16 958	10 278	-6 680
Kostnad	-14 792	-14 482	-20 020	-16 331	3 689
Nettokostnad	-5 952	-4 287	-3 062	-6 053	-2 991
Miljöstrategiska					
Intäkt	1 573	2 180			
Kostnad	-9 529	-10 649	0	0	0
Nettokostnad	-7 956	-8 469	0	0	0
Konsument Borås					
Intäkt	1 871	1 398	2 949	3 273	324
Kostnad	-6 954	-7 166	-9 569	-9 249	320
Nettokostnad	-5 083	-5 768	-6 620	-5 976	644
Myndighetssamverkan					
Intäkt					
Kostnad	-847	-2 549	-2 467	-2 466	1
Nettokostnad	-847	-2 549	-2 467	-2 466	1
Klimatkompensationsfond					
Intäkt	135	84			
Kostnad	-350	-100	0	0	0
Nettokostnad	-215	-16	0	0	0
Buffert					
Intäkt					
Kostnad			-291		291
Nettokostnad			-291		291
Miljö- och naturvård					
Intäkt				32	32
Kostnad			-4 855	-4 068	787

Tkr	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse
Nettokostnad			-4 855	-4 036	819
Naturvårdsfond					
Intäkt					
Kostnad	-200	-200	-200	-206	-6
Nettokostnad	-200	-200	-200	-206	-6
Totalt					
Intäkt	20 733	24 758	33 202	25 276	-7 926
Kostnad	-54 322	-57 772	-64 218	-58 212	6 006
Nettokostnad	-33 589	-33 014	-31 016	-32 936	-1 920

Miljö- och konsumentnämnden – övergripande

Miljö- och konsumentnämnden visar en negativ budgetavvikelse på -1 920 tkr, vilket består av fyra delar, intäkter -7 900 tkr, personalkostnader +5 000 tkr, tjänsteköp/material +700 tkr och den outnyttjade bufferten +290 tkr.

Intäkterna minskade främst på grund av förlorade timavgifter för myndighetsutövande verksamhet. Personalkostnaderna belastas av en extraordinär kostnad för avgångsvederlag till förvaltningschef med 1 500 tkr. Övriga avvikelser för personalkostnader beror på svårigheter att rekrytera rätt personal, vakanser, frånvaro och omorganisation. Den positiva avvikelsen på tjänsteköp och material beror på budget som ligger för högt, ändrad periodisering av licensavgift och resultatpåverkan av LONA-projekt för 2023.

Nämnden begär att den extraordinära kostnaden för avgångsvederlaget ska skrivas av i bokslutet.

Miljö- och konsumentnämnden

Väsentliga budgetavvikelser

Miljö- och konsumentnämnden visar en negativ budgetavvikelse på -150 tkr. Detta beror på ökade kostnader för fler utbildningar och kompetensutveckling - eftersom flertalet nämndledamöter är nya - jämfört med ett normalår.

Åtgärder

Kompetensutvecklingsinsatserna - med anledning av ny mandatperiod och flera nya nämndledamöter - var nödvändiga för att säkerställa att nämnden kunde utföra sitt uppdrag. Inga andra åtgärder var därför möjliga.

Central administration

Väsentliga budgetavvikelser

Central administration har en positiv budgetavvikelse för året på +174 tkr, vilket mestadels är personalkostnader. Detta inkluderar även en extraordinär kostnad för avgångsvederlag till förvaltningschef som belastar resultatet med -1 500 tkr. I övrigt går verksamheten med överskott, främst på grund av vakanser samt sjukfrånvaro inom personalen.

Åtgärder

För 2023 har vi valt att inte tillsätta vissa tjänster för att hjälpa förvaltningen resultatmässigt.

Livsmedelskontroll

Väsentliga budgetavvikelser

Avdelningen har en negativ budgetavvikelse på -1 600 tkr. Intäkterna är -2 000 tkr jämfört med budgeten, främst på grund av minskade intäkter från händelsestyrd och uppföljande kontroll. En del av

intäktsminskningen (-650 tkr) beror på en budgetjustering av den tidigare förvaltningschefen för att balansera budgeten. Ytterligare – 500 tkr av intäktsbortfallet beror på att vi övervärderade debiteringsgraden för händelsestyrd och uppföljande kontroll i budgeten 2023.

Personalkostnader är +560 tkr jämfört med budgeten, +280 tkr för frånvaro +100 tkr för chefsbyte och resten är vakanser. Tjänsteköp har en budgetavvikelse på -185 tkr, främst beroende på kundförluster på -150 tkr som inte var planerade.

Åtgärder

För 2023 har vi valt att inte tillsätta en vakans. För att säkerställa korrekt efterhandsdebitering har vi arbetat med tydliga rutiner för att få ett inarbetat arbetssätt på avdelningen.

Tillstånd och juridik

Väsentliga budgetavvikelser

Avdelningen redovisar totalt sett en positiv avvikelse mot årsbudget med ca 900 tkr. 200 tkr av detta avser kostnader för tjänster. Denna avvikelse beror främst på att en licensavgift på ca 150 tkr av misstag bokförts på 2022 vid förra årsskiftet. Tillstånd- och juridik har utöver detta en positiv budgetavvikelse om ca 450 tkr avseende personalkostnader, som beror på flera sjukskrivningar. Även avseende intäkter visar avdelningen en positiv budgetavvikelse om ca 250 tkr. Avvikelsen beror främst på en ökning av antalet försäljare av elektroniska cigaretter samt ett högt antal inkomna ansökningar och ändringsansökningar av serveringstillstånd.

Åtgärder

Fortsätta att stötta personal som varit eller är sjukskrivna på deltid för att de ska kunna återgå till heltidsarbete så snart som möjligt.

Miljötillsyn

Väsentliga budgetavvikelser

Avdelningarna har en negativ budgetavvikelse på -3 000 tkr, varav intäkter står för -6 700 tkr, personal + 3 100 tkr och tjänsteköp + 600 tkr. Inom personalkostnader är + 2 600 tkr kopplat till frånvaro och resterande är vakanser. De positiva avvikelserna inom tjänsteköp beror på överbudgetering.

Grundorsaken till intäktsbortfall bottnar i personalomsättning, frånvaro samt svårigheter med att rekrytera erfarna miljöinspektörer. Befintliga resurser har prioriterats till att utföra miljötillsyns grunduppdrag med styrd och händelsestyrd tillsyn. Behovsprioriterad tillsyn, som genererar timavgiftsintäkter, har inte kunnat startas upp och genomföras enligt plan.

Åtgärder

Rekrytering och arbete med att upprätthålla god arbetsmiljö och rimlig arbetsbelastning är viktiga prioriteringar när kontinuiteten i verksamheten påverkas av olika faktorer.

Fem nya miljöinspektörer har anställts under året och en sommarvikarierande student har utfört specifika tillsynsuppgifter under sommaren. Kompetensutveckling, god handledning av nya medarbetare samt framtagande av rutiner har varit i fokus för att gradvis öka effektiviteten hos Miljötillsynsavdelningarna.

Vi arbetar med att förbättra planerings- och uppföljningsprocessen av verksamheten och ekonomin tillsammans med dialog och arbete med tidsredovisning och debitering av utförd tid pågår. Optimering av verksamhetssystem är en viktig del av detta förbättringsarbete för att få ut bästa nytta.

Miljö- och naturvård

Väsentliga budgetavvikelser

Avdelningen har en positiv budgetavvikelse på ca 800 tkr. Detta beror på personalkostnader som inkluderar en vakant tjänst, en felbudgeterad tjänst, sjukskrivning och föräldraledighet, vilket resulterar i en budgetavvikelse på 1 000 tkr. Avvikelsen inom tjänsteköp, 50 tkr, beror på att medel flyttats till

Samhällsbyggnadsförvaltningen under pågående budgetår. Utöver detta påverkar de projekt som avdelningen bedriver, både avseende intäkter och kostnader i och med att de inte heller finns budgeterade. Projekten ger en sammantagen kostnad på 209 tkr. Avdelningen har under 2023 haft följande projekt: LONA Grönstråk (kostnad 184 tkr, som slutredovisas under 2023. LONA invasiva arter (kostnad ca 25 tkr). Projekten Gåshults naturreservat och förstudie om våtmarker pågår och kommer fortsätter under 2024.

Åtgärder

Beslut angående vakant tjänst kommer att fattas först efter att den nya förvaltningschefen har tillträtt.

Konsument Borås

Väsentliga budgetavvikelser

Avdelningen har en positiv budgetavvikelse för året på 600 tkr. Intäkterna är högre med + 300 tkr, vilket beror på en uppjustering med 6 % PKV (Prisindex för kommunal verksamhet) som skiljer sig från budgeten.

Kostnaderna har en positiv budgetavvikelse på + 300 tkr jämfört med budgeten. Det beror på lägre personalkostnader än budgeterat, där ledning och administration var budgeterade högre jämfört med det faktiska utfallet. Detta förklaras av lägre lönekostnad och senare start i februari. Lägre frånvaro förklarar också det lägre utfallet på personalkostnaderna jämfört med budget.

Åtgärder

Budget 2024 är nu justerat med korrekta uppgifter för intäkter enligt avtal.

Myndighetssamverkan Borås

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Inga väsentliga budgetavvikelser finns.

Åtgärder

Inga åtgärder krävs.

4.1.3 Riktade stats- och EU-bidrag

			Tkr
Bidragsgivare	Ändamål	Totalt beviljat bidrag	Redovisat bidrag under 2023
Energimyndigheten	Energirådgivning	858	858
Länsstyrelsen	LONA-projekt Invasiva arter avslutas 2023	85	85
Länsstyrelsen	LONA-projekt Grönstråk avslutas 2023	252	252
Summa		1 195	1 195

På avdelningen Konsument Borås finns Energirådgivningen, som får bidrag till sin verksamhet utifrån fastställda krav från Energimyndigheten.

På avdelningen Miljö- och naturvård bedrivs LONA-projekt som får bidrag utifrån fastställda krav från Länsstyrelsen. Detta år avslutas två projekt som då påverkar resultatet, projekten är Invasiva arter och Grönstråk.

5 Investeringar

5.1 Sammanställning Investeringar

	Budget 2023	Utgift 2023	Avvikelse 2023
Investeringar årliga anslag			
Investeringar som löper över flera år	600	0	600
Summa	600	0	600

5.2 Investeringar, årliga anslag

Investeringsprojekt

Tkr	Budget 2023	Utgift 2023	Avvikelse 2023
Summa			

Analys

5.3 Investeringar som löper över flera år

Tkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Utgift 2023	Avvikelse 2023	Omdisponering	Total prognos	Projekt status
		600	0	600		600	3
Summa		600	0	600		600	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Analys

En e-tjänstplattform, kallad Minutmiljö, har beställts för livsmedels- och miljötillsyn för att underlätta administrationen kring tillsynsarbetet. Plattformen kommer införas under våren 2024.

Tillståndsverksamheten kommer under 2024 införa ett e-arkiv, vilket är påbörjat under 2023.

Miljöförvaltningen behöver göra fler uppdateringar av sina verksamhetssystem för att möta nuvarande och kommande behov av digitalisering och annan anpassning för att effektivisera verksamheternas arbete.

Under 2023 har den beviljade investeringsbudgeten inte kunnat användas, delvis på grund av försenade beslut och delvis på grund av att investeringen tar längre tid än förväntat. Beställningar har lagts och kommer att betalas under 2024. Det är viktigt att förvaltningen nu får fortsätta med sina investeringar. Miljö- och konsumentnämnden anholder därför om att hela investeringsbudgeten för 2023 ska överföras till 2024.

6 Arbetsgivarpolitik

Nämnden står inför utmaningar med att locka, anställa och behålla medarbetare. Konkurrensen på arbetsmarknaden för flera av de kompetenser som behövs för att klara nämndens uppdrag har ökat. Det är inte bara andra kommuner och offentliga organisationer som är konkurrenter, utan även den privata sektorn. Lönenivåer och förmåner jämfört med andra arbetsgivare påverkar vår konkurrenskraft.

Antalet utexaminerade från relevanta utbildningar för miljö- och hälsoskyddsinspektörer minskar i hela landet, vilket är svårt för en enskild nämnd att påverka. Förvaltningen arbetar aktivt genom Miljösamverkan Väst och till SKR för att försöka förbättra situationen.

Under 2023 har en kompetensförsörjningsplan utvecklats och antagits av ledningsgruppen. Planen blir ett viktigt verktyg för nämnden för att arbeta strategiskt och proaktivt med kompetensbehoven framöver.

Förvaltningen bedriver ett aktivt arbete med tidiga samtal vid sjukfrånvaro för att fånga upp eventuell ohälsa kopplad till arbetet.